

Van de Denderstreek naar Manchester en omgeving, of van Byl (Bijl) naar Byle

Romain John VAN DE MAELE

In 1946 verscheen in de Germal-Reeks van uitgeverij Het Licht de tweede, herziene druk van *Jan Bijl of de geboorte van het socialisme te Aalst*. Jan Bijl werd geboren in Aalst op 22 juli 1855, en hij verliet ongeveer dertig jaar later de Denderstreek om zich in de omgeving van Manchester te vestigen. Zijn vader was Felix Bijl, een zoon van Jacobus Laurentius (die zijn huwelijksakte op sierlijke wijze met Jacq Bijl tekende) en Joanna Petronilla Verhassel. Felix was in Geraardsbergen ter wereld gekomen, en hij had na een reeks omzwervingen zijn geboortestad ingeruild voor Aalst. Een naamgenoot van Felix, Adolf Byl (Geraardsbergen 1817 - Aalst 1903), verwierf heel wat meer bekendheid dan Felix. Nadat hij zich als drukker en uitgever van het blad *Den Denderbode* in Aalst had gevestigd, stond hij vaak in de politieke belangstelling. Adolf Byl (Bijl) had langs vaders zijde dezelfde grootvader als Felix: Joannes Pieter Bijl, handelaar in Geraardsbergen, en vanaf 21 november 1796 vrederechter van het kanton

Herzele, en dit in opvolging van zijn zoon Joannes Andreas, notaris te Geraardsbergen. ⁽¹⁾ In Geraardsbergen was Byl of Bijl een veel voorkomende familienaam. Het volstaat enkele negentiende-eeuwse bladen te bekijken om de opvallende aanwezigheid van de familienaam Byl in Geraardsbergen aan te tonen. Een van de luciferfabrieken was het bedrijf Byl-Campen. Aan het hoofd van de fabriek stond Louis Charles Bijl (Geraardsbergen 1845-1913), die van 1895 tot 1899 ook gemeenteraadslid was. Hij was getrouwd met Maria Leontine Campen. ⁽²⁾ In maart 1849 overleed in zijn geboortestad notaris Joannes Andreas Byl, of Jean André Bijl (1770-1849), die meer dan een halve eeuw een groot aantal officiële ambten bekleedde en in het brede genealogisch netwerk van Jan Bijl teruggevonden kan worden. ⁽³⁾ In 1875 nam G. Byl ontslag als griffier van het vredege-recht van het kanton Geraardsbergen. ⁽⁴⁾ In de jaren 1850 was N. Byl lid van de raad van bestuur van het Burgerlijk

Hospitaal van Geraardsbergen, en in 1858 werd bij de landbouwer Pieter Byl, in de 'Vier-winden op den Buysemont', een kalf met drie poten geboren... ⁽⁵⁾ Het is slechts een kleine greep uit de vele vermeldingen... In Aalst kwam de familienaam heel wat minder voor, maar in 1930 besliste het college van burgemeester en schepenen dat een deel van de Oude Dendermondsesteenweg voortaan Jan Bijlstraat zou heten. ⁽⁶⁾ Jan Bijl kreeg veel aandacht in het werk van Louis Paul Boon en in de vermelde brochure van L. Roelandt (pseudoniem van Jozef van Droogenbroeck, Mere 1902 - Aalst 1979). ⁽⁷⁾ In 1994 vergeleek ik beide werken en corrigeerde aan de hand van archivalia enkele elementen in het relaas van Boon, die voor het hoofdstuk over Jan Bijl het werk van Roelandt als belangrijkste bron had gebruikt. ⁽⁸⁾ In deze bijdrage neem ik de genealogie van Jan Bijl onder de loep, en ik besteed daarbij aandacht aan zijn voorgeslacht: de grootouders (1) en de ouders (2). Deze bijdrage wordt afgerond met

- ⁽¹⁾ M. VAN TRIMPONT, 'Voorouderreeks, beknopt curriculum of familieschets van 100 noemenswaardige personen uit de Geraardsbergse burgermaatschappij, ca. 1800-1920. Afl. 1', in: *De Heemschutter*, 2000, nr. 172, p. 40, voetnoten 3 en 4.
- ⁽²⁾ M. VAN TRIMPONT, 'Voorouderreeks, beknopt curriculum of familieschets van 100 noemenswaardige personen uit de Geraardsbergse burgermaatschappij, ca. 1800-1920. Afl. 3', in: *De Heemschutter*, 2000, nr. 174, p. 29-31.
- ⁽³⁾ M. VAN TRIMPONT, 'Voorouderreeks, beknopt curriculum of familieschets van 100 noemenswaardige personen uit de Geraardsbergse burgermaatschappij, ca. 1800-1920. Afl. 1', in: *De Heemschutter*, 2000, nr. 172, p. 39-41. Bij het overlijden van Joannes Andreas Bijl nam *Den Denderbode* een kort bericht uit de *Gazette van Geeraerdsbergen* over. De overledene was op 10 december 1796 tot notaris benoemd en had 'sedert dien tyd dit voortreffelyk ambt gedurende 52 ^{1/2} jaeren waergenomen. Hy bekleedde daerby met den grootsten yver gedurende meer dan 36 jaeren de weerdigheyd van lid des stedelyken raeds.' *Den Denderbode*, 25.03.1849, p. 2. Toen hij zijn jubileum vierde, nam dezelfde Aalsterse krant een artikel over uit *De Volksverdediger*: 'Eenen notaris, 50 jaeren in bediening', in: *Den Denderbode*, 20.09.1846, p. 3, en enkele weken later, op 11.10.1846, werd in dezelfde krant (p. 3) nog eens aandacht besteed aan de gelukwensen door zijn collega's.
- ⁽⁴⁾ 'Wettelijke besluiten', in: *Den Denderbode*, 19.09.1875, p. 2.
- ⁽⁵⁾ *Den Denderbode*, 04.04.1858, p. 3 en 13.06.1858, p. 2.
- ⁽⁶⁾ J. GHYSENS, *Geschiedenis der straten van Aalst*, Aalst, Genootschap voor Aalsterse geschiedenis, 1986, p. 198.
- ⁽⁷⁾ L.P. Boon, *Pieter Daens*, Amsterdam, De Arbeiderspers/Querido, 1971 en L. Roelant, *Jan Bijl of de geboorte van het socialisme te Aalst*, Gent, Uitgeverij Het Licht, 1946.
- ⁽⁸⁾ R.J. VAN DE MAELE, *In de schaduw van Daens: Jan Bijl in het werk van Roelandt en Boon*, in: *Het Land van Aalst*, 1994, jrg. XLVI, nr. 1, p. 27-41.

een overzicht van zijn kinderen (4) en kleinkinderen (5), maar Jan Bijl zelf (3) krijgt uiteraard het meeste aandacht.

1. Grootouders

Jan Bijls grootvader was Jacobus Laurentius Bijl (Geraardsbergen 27 januari 1773 - 31 mei 1833), zoon van Joannes Pieter (Geraardsbergen 28 juni 1730 - overleden na 19 mei 1801) en Anna Maria Nicolas (geboren in Steenhuize op 30 juli 1736 - overleden in Geraardsbergen op 29 maart 1785). Jacobus was weduwnaar van Barbara Jacoba de Namur, geboren in Geraardsbergen op 13 oktober 1767 en er overleden op 17 pluviôse VIII (6 februari 1806). Met Barbara de Namur kreeg hij twee kinderen: Pierre, geboren als Pierre de Namur tussen 1 en 2 germinal V (21 en 22 maart 1797). Bij het huwelijk van zijn ouders op 6 floréal V (26 april 1797) werd hij erkend als hun kind. Na het huwelijk werd Marianne geboren. Ze kwam in Geraardsbergen ter wereld op 17 pluviôse VIII (6 februari 1800). Barbara de Namur is dus overleden op de dag dat haar tweede kind ter wereld kwam. Toen Jacobus en Barbara trouwden, woonde Jacobus in de Brugstraete, en zijn beroepsstatus werd als *rentier* (rentenier) omschreven. Barbara was *ouvrière en dentelles* of kantwerkster. Haar ouders waren Pierre en Cecile Bataille. Als getuigen waren o.a. Jacques Pieret (landmeter), Emanuel van den Berghe (handelaar) en Joannes van den Daele(n) (bakker) aanwezig. Zowel de vader van Jacobus als die van Barbara ging volgens de huwelijksakte als rentenier door het leven. Jacobus hertrouwde met Joanna Petronilla Verhassel op 28 fructidor IX (15 september 1801). Jacobus was ondertussen koopman geworden. Joanna (Geraardsbergen, 4 april 1777) werd als particuliere omschreven, en haar ouders woonden eveneens in Geraardsbergen. Als getuigen traden o.a. Franciscus Judocus Droesbeke

(schrijver) en Joannes Mensier (kleermaker) op. Uit dit huwelijk werden de volgende kinderen geboren: Telesphore op 28 ventôse (19 maart 1803), Gilles op 27 messidor XIII (16 juli 1805), Ida op 22 augustus 1807, Marie Julien(n)e op 17 februari 1810, Beatrix op 22 december 1811, Felix op 16 mei 1814 - zijn vader was toen *cabaretier* of caféhouder - (zie 2), Alexandrine op 8 mei 1816, Prudence op 21 januari 1819 en Tacitus Egidius op 18 september 1821. Bij het overlijden van Jacobus op 31 mei 1833 was het Telesphorus, de oudste zoon uit het tweede huwelijk, die het overlijden meldde. Hij werd vergezeld door de vijfendertigjarige Carolus Ludovicus Druwé winkelier en kozijn van de overledene. Het beroep van Jacobus was op dat ogenblik deurwaarder. ⁽⁹⁾

2. Ouders

Felix Bijl trouwde op 10 september 1846 te Arendonk (de geboorteplaats van de bruid) met Carolina Petronilla Schuermans. Zij was de dochter van Christianus en Elisabeth de Vocht (Devocht). Bij haar geboorte (17 april 1819) was haar vader zevenentwintig jaar oud, haar moeder was twintig. Christianus, die landbouwer was, overleed op 17 oktober 1835. Carolina was naaister toen ze in het huwelijk trad, en volgens de huwelijksakte had Felix op dat ogenblik geen beroep. Voor ze in het huwelijk traden, verbleven Felix en Carolina in Adinkerke. De moeder van Felix gaf haar toelating voor het huwelijk in een akte die op 29 juli 1846 werd verleden voor notaris Jean Louis de Clercq te Geraardsbergen. Ook de moeder van Carolina, die in Turnhout woonde, gaf haar toelating per notariële akte. Een van de getuigen was de vijfenzeventigjarige Joannes Devocht (hijzelf tekende als De Vocht), een oom van de bruid. Joannes woonde in Arendonk, en wellicht verbleef het toekomstige paar of Carolina bij haar oom op het ogenblik

van het huwelijk. Een andere getuige was Henricus de Vocht, een tweeëntwintigjarige kozijn van Carolina. Hij kwam als kousenmaker aan de kost, en ook hij tekende met De Vocht. Het jonge paar vestigde zich in Aalst waar ze vier kinderen kregen: een levenloos kind van het vrouwelijk geslacht (25 september 1850), Joannes Amandus (22 juli 1855) - zie 3 -, Rufinus Mauricius Ghislanus (11 april 1858 - 18 april 1858) en Coleta Ludovica Ghislina (22 oktober 1862 - 14 november 1862). Bij de geboorte van Jan (Joannes) woonde het echtpaar Bijl-Schuermans in de Sint-Jorisstraat. Toen Rufinus ter wereld kwam, woonde het gezin in de Gentsestraat. Het beroep van Felix was schrijver (klerk), zijn vrouw werd als particuliere aangeduid. Toen het gezin in de Sint-Jorisstraat woonde, zorgde het ook voor Marie Caroline Quintin (Geraardsbergen, 21 januari 1850), het dochtertje van Franciscus Ghislenus en Ida Bijl. ⁽¹⁰⁾ Het echtpaar Bijl-Schuermans woonde ook in de Nieuwstraat en in de Hoogstraat, waar Carolina op 26 juni 1881 is overleden. Uit de aangifte van het overlijden blijkt dat Felix toen koopmansklerk was. In 1866 woonde het gezin van Felix in de Nieuwstraat. Felix Bijl en de zijnen waren gehuisvest in 'De oude Goudbloem', een café dat vroeger gekend was als 'Sint-Jooris' ⁽¹¹⁾. Het is bekend dat Felix in de administratie van de firma Van der Smissen (in de volksmond 'bij Kapiteintjes') heeft gewerkt, een onderneming waar later ook Jan in de administratie de kost verdiende. Felix heeft zijn vrouw ettelijke jaren overleefd. Toen Jan Bijl in 1895 nog eens op bezoek was in Aalst, kon hij er de laatste keer zijn vader omarmen.

3. Jan Bijl en Mary Westhead

Jan Bijl heeft een opvallende kortstondige rol gespeeld in de Aalsterse sociale geschiedenis. Bij de viering

⁽⁹⁾ De gegevens steunen op onderzoek van microfilms van de *geboorte-, huwelijks- en overlijdensregisters* van Geraardsbergen (ARAB) en op mededelingen van Anne de Waele, Stadsarchief Geraardsbergen.

⁽¹⁰⁾ Stadsarchief Aalst, *Telling 1856*, boek 5, folio 180. Geboorte- en overlijdensdata werden overgenomen uit de registers bewaard in het stadsarchief van Aalst.

⁽¹¹⁾ P. VAN NUFFEL, *Historiek der oude straten der stad Aalst*, Gent, Stichting Mens en Cultuur, 1991, p. 60. Roelandt, o.c., p. 7 en Boon, o.c., p. 56 associeerden 'De oude Goudbloem' met Jan Bijls geboorteplaats. Ghysens, o.c., p. 198, vermeldde het huis als Jan Bijls woonplaats.

Jan Bijl (1886) grondlegger der vakbonden te Aalst, overgenomen uit: 'Socialistische lokalen te Aalst van 1885 af (deel 1 tot 1918)'; Bert van Hoorick, in: Voor Allen, 1 april 1988, p. 6.

van het veertigjarige bestaan van de socialistische textielbond te Aalst herinnerde Henri Flips aan de inspanningen van de uitgeweken Aalstenaar. (12) Jan Bijls pogingen om de noodlijdende arbeiders samen te brengen in een vereniging voor onderlinge bijstand werden uitvoerig, zij het niet altijd nauwkeurig, beschreven door

Roelandt en Boon. Toen Jan zich aan het verenigingswerk wijdde, werd in de Aalsterse bladen weinig aandacht besteed aan zijn inzet. In *Het Land van Aelst*, een van de bladen van Pieter Daens, werd zijn actie als antisocialistisch voorgesteld: 'Maandag zijn 3 à 400 werklieden in den Dobbelen Arend vergaderd geweest; de grondslagen zijn er

gelegd van den werkmans-bond; nu zijn er reeds meer van 1000 leden; langs alle kanten hoort men zeggen: Dat zal de dood zijn van dit vreeselijk socialismus! [...] De bevolking van Aalst heeft me[t] vreugd en voldoening vernomen, dat alles zoo deftig afgelopen is.' (13) Uit het bericht mag men afleiden dat de sfeer op dat ogenblik positief was. Opvallend is wel dat de naam van Jan Bijl niet werd vermeld, maar het staat alleszins vast dat Jan in het voorjaar van 1886 de arbeiders trachtte te verenigen in een 'onpartijdige' arbeidersvereniging. In augustus kwam de werkcommissie naar Aalst om eventuele misbruiken en/of goede praktijken te onderzoeken. Op de vraag of de arbeiders van de firma Leirens zich bij een vereniging voor onderlinge bijstand mochten aansluiten, antwoordde zijn meester-gast: 'M. Leirens heeft aan zijne werklieden verboden van deze maatschappijen deel [uit] te maken, omdat eene zekere M. Byl alsdan aan haar hoofd, op eene openbare meeting, in den Posthoorn, verklaarde dat men niet alleen een hulpkas zou stichten maar ook eene vereeniging om politieke rechten te veroveren en werkstakingen te steunen.' (14)

De vergadering in 'De dubbele Arend' werd niet alleen door *Het Land van Aelst*, maar ook door Roelandt en Boon beschreven. De vermelding van 'De Posthoorn' vindt men alleen in *De Denderbode*. Het verslag van de werkzaamheden van de commissie luidde in *Het Land van Aelst* enigszins anders. De heer De Cuyper bevestigde ook in dat verslag dat de heer Leirens zich tegen het lidmaatschap van Jan Bijls vereniging verzette, want 'de voorzitter, thans uit de stad, had op een meeting verklaard dat 't geld moest dienen voor werkstakingen en had zelfs aangeduid de fabrieken die moesten gedwongen worden.' (15) Opnieuw werd Jan Bijls naam verzwegen. De wat omfloerste omschrijving 'thans uit de stad' was echter correct: Jan Bijl werd op 24 juni 1886 ingeschreven in het bevolkingsregister van Brussel (Kartuizerstraat 41), een

(12) 'Het 40-jarig bestaan van den soc. Textielbond te Aalst op schitterende wijze gevierd', in: *Recht en Vrijheid*, 15 juni 1930, p. 2.

(13) 'De Vlaamsche werkmans-bond', in: *Het Land van Aelst*, 2 mei 1886, p. 1.

(14) 'De werkcommissie te Aalst', in: *De Denderbode*, 15 augustus 1886, p. 2.

(15) 'De werk-kommissie te Aalst', in: *Het Land van Aelst*, 15 augustus 1886, p. 1.

adres dat hij al op 7 juli verliet. Bij de uitschrijving werd als nieuwe woonplaats Salford (Engeland) vermeld. (16) Dat Jan Bijl amper enkele weken na de stichting van zijn werkersbond Aalst 'moest' verlaten, kan moeilijk worden betwijfeld. Of het gerucht dat Jan Bijl 'socialist' was geworden zoals Roelandt en Boon schreven (17) hem tot persona non grata hadden gemaakt, staat echter niet vast. Het bericht in *Het Land van Aelst* van 15 augustus 1886 wijst op een andere oorzaak: de oprichting van een ziekenbeurs in combinatie met een vakbond.

De 'asielzoeker' reisde naar het belangrijkste textielcentrum van dat ogenblik: de omgeving van Manchester. Door zijn jarenlange ervaring in de garennijverheid en zijn talenkennis kon hij daar aan een nieuw bestaan beginnen te bouwen. In een tijd dat nog velen ongeletterd waren, had hij het voorrecht gehad vrij lang school te mogen lopen. Zijn volledige schoolloopbaan werd nog niet in kaart gebracht, maar uit de indrukwekkende lijst rapporten die in het archief van het Koninklijk Atheneum in Aalst worden bewaard, wordt duidelijk dat Jan daar alleszins vier jaar op de schoolbanken heeft gezeten: van 1867 tot 1869 was hij leerling in het derde en het vierde studiejaar (lager onderwijs), en van 1869 tot 1871 volgde hij er lessen in de afdeling middelbaar onderwijs.

(18) Een van Jan Bijls klasgenoten was Nestor de Tière (Eine 1856 - Vorst 1920) die later bekend werd als toneelauteur. De Tière liep wel langer school aan de Graanmarkt (1856-1874). Zoals Jan Bijl wordt ook hij in Aalst nog steeds met een straatnaam geëerd. (19)

Manchester was een metropool, maar ook daar was het hard werken om te overleven. Jan was er leraar Frans en woonde er in 1889 in Byrom Street 40 samen met William Mellor, een

Foto genomen in 1939. De weduwe van Jan Bijl met haar kinderen, schoondochters, schoonzoon en kleinkinderen. Laatste rij: schoonzoon Jack Osborne, Ernest Byle en John Charles Byle. Middenrij: Doris Hatton (echtgenote van John Charles) met dochter Sheila, Mary Elizabeth Byle (echtgenote van Jack Osborne) met dochter Marjorie, Mary Westhead (weduwe van Jan Bijl), Marion Robinson (echtgenote van Ernest Byle) met zoon John Christopher. Tegen de muur geleund: Hilary Byle, dochter van John Charles Byle en Doris Hatton. Vooraan gehurkt: Peter Ernest Byle, zoon van Ernest Byle en Marion Robinson. (Archief John C. Byle, Hyde, Engeland.)

meubelmaker. (20) Voorts was hij actief als handelscorrespondent. Wellicht werkte Jan Bijl zelfstandig of in dienstverband in een textiel fabriek waar ook zijn toekomstige echtgenote aan de kost kwam. Mary Westhead (Wigan, 30 mei 1860 - Hyde 14 november 1948) was de dochter van Jonathan Westhead en Elizabeth. Ze was opgegroeid in Church Street, Wigan. Toen ze haar jawoord gaf, woonde ze in Gidlow Lane 243, Wigan, en ze was op dat ogenblik *calico weaver*, of katoen-

weefster. Jan woonde toen in Brighton Street 18, Manchester, en het huwelijk werd voltrokken volgens de Anglicaanse ritus. Een van de getuigen was Mary's broer John Charles.

In 1901 woonde het paar in Haddon Street 28, Gorton, Manchester met hun zoon John Charles (7 november 1895 - 23 december 1987) - zie 4,1 - en hun dochter Mary Elizabeth (12 september 1897 - oktober 1984) - zie 4,2. Ook Jans vijfenzeventigjarige schoonmoeder woonde op hetzelfde adres. John werd

(16) Stad Brussel, Bestuur van de Burgerlijke Stand, Bevolking, Boek N, blad 58/1876.

(17) L. ROELANDT, *o.c.*, p. 18-19 en L.P. Boon, *o.c.*, p. 62.

(18) Archief van het Koninklijk Atheneum van Aalst. Met dank aan de archivaris, Roland Fonck, voor de hulp bij het verzamelen van de gegevens.

(19) J. GHYSENS, *o.c.*, p. 127. Voor de betekenis van De Tière als toneelauteur, zie F. Peeters, 'Te zijn of niet te zijn' Toneelletterkunde en theaterpraktijk als manifestatie van burgerlijke beschaving', in: A. Deprez, W. Gobbers en K. Wauters, *Hoofdstukken uit de geschiedenis van de Vlaamse letterkunde in de negentiende eeuw 3*, Gent, Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde, 2003, p. 227-325, waar 308-309.

(20) *Manchester Directory*, 1889, p. 41. Mededeling van het Department of Libraries and Theatres, Manchester City Council, 11 juni 1993.

geboren in Wigan, Mary Elizabeth kwam in Marple, Stockport ter wereld. Een tweede zoon, Ernest, - zie 4,3 - heeft zijn vader nooit gekend. Ernest werd geboren op 3 februari 1903 en overleed na een ongeval op 7 juni 1996. Jan Bijl stierf enkele weken voor de geboorte van zijn tweede zoon. ⁽²¹⁾ Bij zijn overlijden op 13 januari 1903 woonde het gezin van Jan Bijl in Bredbury, Higher Bents Lane, en volgens de gegevens vermeld in het overlijdensregister leed hij sinds jaren aan een hartkwaal. In de *Stockport Advertiser* van 23 januari verscheen het volgende bericht: 'Death of a correspondent: Last Friday, the remains of Mr John Bye [sic], a foreign correspondent, who died at Barrack Hill, at the age of 46 years, were interred at St. Mark's Church. A few representatives of the firm who employed the deceased attended his funeral.' Jan werd begraven in een 'public grave', een graf zonder grafsteen. Zijn weduwe kon met moeite de eindjes aan elkaar knopen, en om in het onderhoud van haar gezin te voorzien opende ze een kruidenierswinkel in Star Street 345/347. In de *Stockport Directory* van 1905 werd ze vermeld als 'grocer'. Omdat de inkomsten niet volstonden, was ze ook actief als wasvrouw. Nadat Jan Bijl getrouwd was, keerde hij nog één keer naar België terug om er als vertaler op te treden tijdens een congres in Gent, en in die periode schreef hij voor *Vooruit* een korte geschiedenis van de Aalsterse arbeidersvereniging die hij had gesticht. ⁽²²⁾

4. Kinderen van Jan Bijl en Mary Westhead

4.1 John Charles Byle: De oudste zoon van Jan Bijl en Mary Westhead trouwde op 29 augustus 1928 met Doris Mary Gertrude Hatton. John was toen klerk en woonde in Gee Cross, Hyde. Zijn bruid was tweeëntwintig toen ze haar jawoord gaf. Doris was de dochter van Richard Hatton en Gertrude Howell (geboren op 14 december 1905 in Stretton, Shropshire). Ze is overleden op 14 juni 1978. Het

paar kreeg drie kinderen: Hilary Byle, 27 december 1929 (zie 5.1.1), Sheila Byle, 24 september 1937 - 25 februari 2001 (zie 5.1.2) en Cicely Byle, 21 januari 1945 (zie 5.1.3). Na het huwelijk leefde het paar in Hayfield, Derbyshire, waar ze een traditionele ijzerwarenwinkel uitbaatten. John Byle en zijn vrouw waren gedreven fietsers. John was nog vrij jong toen hij in een mijn in de omgeving van Bents Lane ging werken. Het was een mijn waar men veel problemen had met het water, en de jonge mijnwerker liep er een longontsteking op. Tijdens de Eerste Wereldoorlog vocht hij op het vasteland als soldaat in het 2nd Reserve Battalion 6th Cheshires B Company. Op 25 april 1918 liep hij een schotwonde in de rechter schouder op in de omgeving van Mesen (Messines). Hij verliet het leger op 19 februari 1919, en hij had toen de graad van sergeant. Een brief uit zijn soldatentijd, geschreven 'somewhere in France' op 16 juni 1917, wordt nog steeds bewaard door zijn nakomelingen.

4.2 Mary Elizabeth Byle: De dochter van Jan en Mary trouwde in 1929 met Harry Jack Osborne, die rond 1945 is overleden. Ze kregen rond 1935 een dochter, Marjorie May (zie 5.2.1).

4.3 Ernest Byle: De jongste zoon van Jan en Mary trouwde op 22 februari 1932 met Marion Robinson (Hyde, 8 mei 1906 - Stockport, december 1966). Op het geboortecertificaat werd als familienaam Byl vermeld. De echtgenote van Ernest, Marion, was de dochter van Thomas Robinson en Beatrice Gartledge. Het paar kreeg twee zonen: Peter Ernest (Gee Cross, Hyde, 13 januari 1933 - Hyde, 16 juli 2009) (zie 5.3.1) en John Christopher (Gee Cross, Hyde, 8 juli 1937) (zie 5.3.2), de auteur van *The life and times of Joannes Amandus Bijl, 'The first socialist of Aalst'*. Ernest was een getalenteerd tekenaar en volgde les aan Hyde Technical School. Vanaf 1928 werkte hij als zelfstandig decorateur. In de beginperiode verplaatste hij zich per fiets en maakte hij gebruik van een handkar. In 1932

stichtte hij de firma E.C. Byle & Co Ltd, Church Street 8, Hyde. Zoals zijn broer John was ook Ernest een gedreven fietser. Tijdens de jaren 1930 fietste hij naar Montenegro. Hij was ook een gedreven schrijver en heeft veel dagboeken nagelaten. Hij werkte mee aan *The North Cheshire Herald*, een lokaal blad, en schreef over reiservaringen en lokale politiek. Voor zijn wekelijks politiek commentaar gebruikte hij het pseudoniem Hydonian. Ernest bleef tot op zeer hoge leeftijd actief. Toen hij in juni 1996 een dakgoot probeerde schoon te maken, gleed zijn ladder weg en hij brak een heup. Enkele dagen later kreeg hij in het ziekenhuis een hartaanval.

5. De kleinkinderen van Jan Bijl en Mary Westhead

De kleinkinderen van Jan Bijl en Mary Westhead hebben op hun beurt nakomelingen gekregen, waarvan er een aantal nog in de omgeving van Manchester woont. In dit overzicht vermeld ik slechts kort hun huwelijk en de voornaam van hun kinderen. Hilary Byle (5.1.1) trouwde op 12 maart 1953 met Tony Hurlestone en kreeg met hem twee zonen (David en Philip). Haar zuster Cicely (5.1.3) trad op 23 december 1963 in het huwelijk met Edward Wager en kreeg met hem een zoon (Richard). De dochter van Mary Elizabeth, Marjorie May Osborne (5.2.1) trouwde op 11 juli 1958 met William Ewart Gladstone Berry en kreeg met hem drie kinderen: Jennifer, Hughie en Anna-Marie. De zonen van Ernest, Peter Ernest (5.3.1) en John Christopher (5.3.2) trouwden respectievelijk met Audrey Baker en Judith Booth. De kinderen van Peter en Audrey zijn Elizabeth en Kathryn. John Christopher en Judith Booth kregen drie kinderen: Christopher John, Philip Andrew Frank en Penelope Ann.

Romain John Van De Maele

⁽²¹⁾ Certified Copy of an Entry of Death HC 222592, Registration District Stockport, 11 juni 1903 en Certified Copy of an Entry of Birth CJ 367052, Registration District Stockport, 2 juli 1993. Aanvullende informatie werd ontleend aan het typoscript van JOHN C. BYLE, *The life and times of Joannes Amandus Bijl, 'The first socialist of Aalst'* en het begrafenisregister van St. Mark's, Bredbury, 1903, pagina 14, nr. 106.

⁽²²⁾ J. BIJL, *Korte schets uit de historie van de overleden Aalsterse werkmansbond*, in: *Vooruit*, 4 en 5 augustus 1895.